

Energibesparende tiltag i kommunale fritidsfaciliteter

Sagsid: 22/27146

Initialer: kso

Åben Sag

Resumé

Som følge af orienteringssag fremlagt for Kultur & Fritidsudvalget den 7/11-22, har forvaltningen og Sport & Event Park Esbjerg (SEPE) hver især gennemgået egne fritidsfaciliteter for mulige energibesparende tiltag.

Flere mulige tiltag beskrives i denne sag, og fælles for dem alle er, at de anses at være af lettere art, uden direkte betydning for serviceniveauet. Det er hermed håbet at foreningernes krisebevidsthed øges ved en gennemførelse af tiltagene.

Fælles for alle tiltagene er endvidere, at Kultur & Fritidsudvalgets accept ønskes førend der iværksættes dialog med de berørte foreninger.

Sagsfremstilling

Kultur & Fritidsudvalget blev den 7. november 2022 orienteret om, at forvaltningen samt Sport & Event Park Esbjerg (SEPE) ønskede en gennemgang af de kommunale fritidsfaciliteter med henblik på at finde yderligere energibesparende tiltag for konkrete faciliteter.

Forvaltningen og SEPE har nu hver især gennemgået fritidsfaciliteterne indenfor eget regi, og har fundet flere konkrete muligheder for energibesparende tiltag.

Denne sag omhandler alene folkeoplysende foreninger i kommunale faciliteter, ligesom det alene er permanente energitiltag der tales ind i.

Inden der igangsættes dialog med foreningerne i de respektive bygninger, ønskes Kultur & Fritidsudvalgets accept af de herefter beskrevne tiltag med henblik på at få et ensartet tiltagsniveau overfor alle foreninger i kommunale faciliteter.

Der er flere tiltag som vil være gældende for en lang række af bygninger og foreninger, og enkelte vil alene gælde for få bygninger/foreninger. Følgende mulige temaer/tiltag beskrives herefter:

- Ikke-isolerede bygninger til sommerbrug/opsætning af alternative varmekilder
- Tørring af ishockey udstyr
- Vaskerier
- Husholdningsapparater/hårde hvidevarer
- Diverse arrangementer hvor foreninger ønsker op-rigning til el mv.
- Saunaer

Ikke-isolerede bygninger til sommerbrug/opsætning af alternative varmekilder

Her er der tale om bygninger uden fjernvarme der oprindeligt ikke er tiltænkt vinterbrug, men hvor foreningerne har fået opsat alternative varmekilder, og hvor de ikke selv afholder udgiften til det ekstra elforbrug.

Af eksempler kan nævnes Cricketklubbens klubhus ved Esbjerg Idrætspark og Tribunen til kampbanen ved Guldager Idrætscenter. Samtidig skal nævnes verserende ansøgning fra Kroketteklubben ved Guldager Idrætscenter, der ønsker yderligere strømudtag til brug for opsætning af alternativ varmekilde.

Sæsonen for både cricket, fodbold og kroket er i perioden 1. april til 30. oktober hvert år, og da bygningerne samtidig kun er opsat med sommerbrug for øje, vil det være naturligt at lukke faciliteterne ned i vinterperioden.

Hertil kommer, at Teknik & Miljø, Ejendomme på ingen måde anbefaler opsætninger af alternative varmekilder i faciliteter af denne type.

Der er også et enkelt eksempel indenfor de kommunale fritidsbygninger som bør nævnes, nemlig Borgergade 6, hvor Bogtrykmuseet har til huse.

Her er hele førstesalen et loftsrum op i kip med synlige loftsbjælker. Etagen er således ikke isoleret, og er ligeledes uden varmforsyning. Foreningen bag Bogtrykmuseet har for år tilbage indrettet førstesalen til et stort møderum samt et depotrum. I møderummet har foreningen opsat 2 elvarmere. Det er pt. uvist hvor stort et brug, der er af lokalet i vinterhalvåret.

Der ønskes igangsat en dialog med ovenstående foreninger, hvori de tilbydes 1 af 2 valg med henblik på snarest mulig udmøntning:

- anvisning til andre egnede faciliteter i vinterhalvåret – heri ligger så også, at det gebyr de betaler pr. m2 for de pågældende faciliteter vil blive nedskrevet med de måneder, de ikke kan benytte faciliteterne.

eller

- at der opsættes bimåler i den enkelte facilitet, og foreningerne fremefter betaler alle udgifter til el udenfor den aktive sæson. Alternativt kan der imellem de 2 parter aftales anden beregningsmetode end bimåler.

De 2 valg vil også blive givet til fremtidige foreningsønsker om opsætning af alternative varmekilder.

Kultur & Fritidsudvalget bedes dog tage stilling til, om foreningerne generelt skal tilbydes alternativ 2, da dette alternativ ikke vil medføre en energimæssig besparelse, men alene flytte udgiften til foreningerne.

Tørring af ishockey udstyr

I Skøjtehallerne ved SEPE har Esbjerg Ishockeyklub (EIK) forskellige depoter til opbevaring af udstyr. De har blandt andet to skydegårde, som er ombygget til depoter, begge depoter er opvarmet med varmepumper til 23 grader for at sikre varmt og tørt udstyr. Ligeledes er der af EIK installeret en varme pumpe i et omklædningsrum, ud over den daglige ventilation.

Depotrummene er indrettet med skabe som klubbens medlemmer kan leje til opbevaring af spiller-udstyr, lejen tilfalder EIK. Rummene opvarmes således, at det våde og svedige tøj tørres efter brug.

SEPE har været i kontakt med ishaller i 5 andre kommuner for at afklare forholdene for deres udstyrsrum til amatørafdelingerne/foreningerne.

For samtlige af disse gælder det, at der er depoter til opbevaring af spiller-udstyr. Men i 4 ud af 5 ishaller er der ikke installeret særlige foranstaltninger til varme i depotrummene. I depotrummet i den femte hal er der installeret en kaloriferblæser med opvarmning til 19 grader.

Forvaltningen og SEPE ser nødvendigheden af depotrummene, da ishockey kræver megen udstyr, som ikke kan fragtes frem og tilbage til ishallen på en cykel. Det er alene det ekstra energiforbrug samt den ekstra udgift som anfægtes.

Der ønskes igangsat en dialog med EIK om, at SEPE fremadrettet alene betaler for det forbrug der skabes i forbindelse med brugen af de installationer som bygningen er født med. Dette vil så medføre at der skal etableres bimåler på foreningsopsatte varmekilder, således EIK kan opkræves for konkret forbrug af disse. Alternativt kan der imellem de 2 parter aftales anden beregningsmetode end bimåler.

Vaskerier

I nogle faste foreningslokaler har foreningerne opstillet vaskemaskiner og tørretumblere til vask og tørring af medlemmernes trænings-/kamptøj.

Det anses ikke for en kommunal opgave at vaske og tørre trænings- og kamptøj, og de pågældende foreninger bør umiddelbart efter denne sags behandling blive givet 2 alternativer:

- at foreningerne fjerner vaskemaskiner og tørretumblere fra foreningslokalerne eller
- at der opsættes bimålere på maskinerne og foreningerne fremefter selv betaler for forbruget. Alternativt kan der imellem de 2 parter aftales anden beregningsmetode end bimåler.

Husholdningsapparater/hårde hvidevarer

I en lang række faste foreningslokaler har foreningerne opstillet diverse husholdningsapparater og hårde hvidevarer såsom køleskabe, fryser, ekstra komfurer mv. Det er som ofte enten gamle apparater eller billige reklameapparater med et højt energiforbrug.

Her ønsker SEPE og forvaltningen hver især at gå i dialog med foreningerne i de konkrete bygninger, og dermed skabe enighed om nødvendigt omfang af sådanne maskiner. Alle unødvendige apparater vil som konsekvens heraf skulle bortskaffes.

Jf. anbefaling fra Teknik & Miljø, Ejendomme bør der stilles krav om minimums-energimærkning på C-niveau (efter den nye energimærkeklassificering), hvilket vil medføre en udfasning af apparater med lavere energimærkning. Denne udfasning aftales individuelt med den enkelte forening, men foreslås at dække en periode på maksimalt 2 år.

Slutteligt vil opstilling af nye apparater fremadrettet altid kun kunne ske efter accept fra forvaltningen/SEPE.

Diverse arrangementer hvor foreninger ønsker opkobling til el mv.

Flere foreninger står for afholdelse af byfester og andre arrangementer, hvor de har brug for en opkobling til elforsyningen i en af de kommunale fritidsfaciliteter.

For eksempel kan nævnes brug af el til hoppeborge, musikanlæg, lys og varme i festtelte mv.

Ved sådanne opkoblinger til en fritidsfacilitets energiforsyning mv. bør der fremadrettet stilles krav om opsætning af en midlertidig bimåler (en såkaldt "bygge-måler") på opkoblingen, således der efterfølgende kan ske afregning for det konkrete forbrug.

Samtidig vil der fortsat også fremadrettet blive stillet krav om eventuel reetablering af de brugte arealer.

Saunaer

Alle kommunale fritidsfaciliteter har under energikrisens pågående fået nedsat temperaturen til 19 grader, dette gælder også alle saunaer som dermed helt er lukket ned, med undtagelse af saunaerne til de offentlige badegæster i Svømmestadion Danmark.

Der er saunaer i følgende fritidsfaciliteter:

- Maritimt Center
- Ho Bugt Sejlklub
- Orienteringsklubbens klubhus
- EfB's klubhus (der er bimåler på, og foreningen betaler selv for elforbruget)
- Veldtoftehallen

Saunadyrkning anses ikke som en folkeoplysende aktivitet, men som well-ness, det er således alene en aktivitet der opstår som udløber af den primære aktivitet.

Forvaltningen og SEPE ønsker Kultur & Fritidsudvalgetes stillingtagen til, om foreningerne, via bimåler eller anden accepteret beregningsmetode, selv skal betale for driften af saunaer fremadrettet, med den mulige konsekvens, at de ikke åbnes igen, når vi er på den anden side af energikrisen.

Det skal afslutningsvist tydeliggøres, at ingen af de beskrevne tiltag er indgribende i de enkelte foreningers primære aktiviteter.

Med alle tiltagene ønsker forvaltningen og SEPE at vække foreningernes krisebevidsthed, og tiltagene anses også som værende af lettere art, det vil sige uden direkte betydning for både det lovgivningsmæssige og det politisk bestemte serviceniveau.

Med baggrund i usikkerhed om energikrisens udvikling i de kommende måneder, vil der senere kunne opstå behov for mere vidtrækkende tiltag, også med konsekvenser for serviceniveauet, som for eksempel lukning af udvalgte faciliteter, herunder svømmebade, ishaller, fritidsbygninger mv.

Skulle det vise sig nødvendigt vil der blive frembragt ny beslutningssag for Kultur & Fritidsudvalget, det anbefales dog at Kultur & Fritidsudvalget allerede nu drøfter eventuelt mere vidtrækkende energitiltag.

Af tidligere orienteringssag fremgik det, at der for de steder, hvor foreningerne modtager lokaletilskud til energjudgifter jf. reglerne i Foreningsguiden i egne/lejede lokaler, også er et ønske om at få skabt bevidsthed og viden om energjudgifterne og energitiltag hos denne gruppe af foreninger.

Forvaltningen vil efter denne sags afsæt bede relevante foreninger om at give en tilbagemelding på, hvordan faciliteternes beskaffenhed er, hvordan der ageres i foreningen for at begrænse energiforbruget m.m.

Såfremt denne undersøgelse giver anledning til justering af praksis i forhold til beregning af lokaletilskud til energjudgifter, vil Kultur & Fritidsudvalget efterfølgende blive orienteret om praksisændringen.

Vision 2025

De kommunale fritidsfaciliteter medvirker til både livskvalitet og sundhed for brugerne. Samtidig danner de rammen for et stærkt fællesskab og netværk både internt og mellem brugerne af faciliteterne.

Lovgrundlag, planer mv.

Folkeoplysningsloven og Kommunalfuldmagtsreglerne

Økonomi

De beskrevne tiltag må formodes at medføre en mindre økonomisk gevinst for henholdsvis SEPE og Fritid. Forventningen er dog samtidig, at mens energikrisen pågår, vil de massive prisstigninger på energi langt overstige enhver økonomisk gevinst ved tiltagene.

Der er ej heller pt. en forventning om, at priserne efter energikrisen vil falde til priseniveauet før krisen. Priserne for almindeligt bygningsvedligehold er ligeledes steget som følge af energikrisen, og disse forventes ej heller at falde til samme niveau som før krisen.

En eventuel økonomisk gevinst ved energitiltagene tilgår derfor den almindelige drift af bygningsmassen.

Kompetencer

Kultur & Fritidsudvalget

Indstilling

Direktøren for Fritid Sundhed & Omsorg indstiller, at

1. de beskrevne tiltag i sagen igangsættes via dialog med de berørte foreninger, herunder at
  - a. foreninger i bygninger beregnet til sommerbrug gives 2 alternativer
  - b. Esbjerg Ishockey Klub fremadrettet selv betaler for konkret brug af foreningsopsatte varmekilder i depotrum til udstyrsopbevaring/tørring af udstyr
  - c. foreninger med egne vaskerier gives 2 alternativer
  - d. der skal indgås dialog med konkrete foreninger om nødvendigt omfang af husholdningsapparater og hårde hvidevarer
    - i. unødvendige apparater bortskaffes
    - ii. der stilles krav om energiklasse C som minimum, heri indgår en udfasningsperiode af lavere klassificerede apparater og hårde hvidevarer på maksimalt 2 år
  - e. der ved foreningers opkobling til en fritidsfacilitets elforsyning mv., i forbindelse med afholdelse af diverse arrangementer, stilles krav om betaling for afledt drift samt fortsat reetablering af det brugte areal
  - f. foreninger med saunafaciliteter selv betaler for den fulde saunadrift
  - g. al opstilling af nye apparater og maskiner fremadrettet altid skal godkendes af enten af forvaltningen eller SEPE jf. principperne i denne sag
2. eventuelt mere vidtrækkende energitiltag drøftes

Beslutning Kultur & Fritidsudvalg den 19-12-2022

- 1a Godkendt.
- 1b Godkendt.
- 1c Godkendt.
- 1d Godkendt.
- 1d1 Godkendt.
- 1d2 Godkendt.

Kultur & Fritidsudvalg
19-12-2022

1e Godkendt.
1f Godkendt.
1g Godkendt

2. Sendes i gruppemappen sammen med notat indeholdende implementerede energispareforslag fra andre kommuner.
Udvalget ønsker opfølgning hen på foråret.

Bilag